

POSTANOWIENIE

30 września 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Marcin Krajewski

na posiedzeniu niejawnym 30 września 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa K. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G.
przeciwko H. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w S.
z udziałem interwenienta ubocznego J.G.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej K. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku
z 8 listopada 2022 r., I AGa 44/22,

- 1) odrzuca skargę kasacyjną co do punktu I zaskarżonego wyroku;**
- 2) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w pozostałym zakresie;**
- 3) zasądza od K. sp. z o.o. w G. na rzecz H. sp. z o.o. w S. 7500 zł zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego;**
- 4) zasądza od K. sp. z o.o. w G. na rzecz J.G. 7500 zł zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 8 listopada 2022 r. Sąd Apelacyjny w Gdańsku oddalił apelację powoda od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku z 7 października 2021 r.

w całości, zmienił rozstrzygnięcie o kosztach postępowania i sprostował oczywistą omyłkę w zaskarżonym wyroku.

Powód wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego, zaskarżając go w całości. Wskazał, że w sprawie występują istotne zagadnienia prawne „dotyczące konieczności wykładni” art. 379 pkt 5 k.p.c., a także nieważność postępowania wynikająca z tego przepisu. Kolejne zagadnienia prawne skarżący formułuje na tle art. 387 § 1, art. 475 § 1, art. 493, art. 647, art. 649 k.c., pytając, czy w sytuacji, gdy niemożliwa jest realizacja robót budowlanych na podstawie dokumentacji projektowej i konieczne jest sporządzenie projektów zamiennych, mamy do czynienia ze świadczeniem niemożliwym po stronie wykonawcy robót budowlanych. Zaś na tle art. 144 ust. 1 i 2 ustawy z 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych skarżący formułuje zagadnienie, czy z niemożliwością świadczenia mamy do czynienia we wskazanych wyżej okolicznościach z tą różnicą, że umowa o roboty budowlane została zawarta na podstawie Prawa zamówień publicznych, a ewentualna zmiana treści umowy przez wprowadzenie projektu zamiennego podlegała ograniczeniom z art. 144 ust. 1 i 2 tejże ustawy.

W odpowiedziach na skargę kasacyjną pozwany i interwenient uboczny wnieśli m.in. o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz zasądzenie od powoda kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna została skierowana przeciwko wyrokowi Sądu Apelacyjnego w całości, a więc objęła także jego punkt pierwszy, w którym sprostowano wyrok Sądu pierwszej instancji. Orzeczenie sądu drugiej instancji wydane na podstawie art. 350 § 3 k.p.c. nie należy do orzeczeń merytorycznych, kończących postępowanie w sprawie, więc nie może być zaskarżone skargą kasacyjną (zob. postanowienia SN: z 26 sierpnia 1998 r., II CZ 70/98; z 9 grudnia 1998 r., II CZ 143/98; z 27 stycznia 1999 r., II CZ 158/98; z 26 maja 1999 r., III CZ 34/99; z 13 czerwca 2013 r., V CZ 28/13; z 26 września 2019 r., I CSK 228/19, i z 30 grudnia 2021 r., V CSK 204/21). Jedynie w przypadku, w którym sąd drugiej instancji wydał orzeczenie o sprostowaniu z naruszeniem art. 350 § 1 i 3

k.p.c., będące w istocie rozstrzygnięciem co do *meritum* sprawy, przy czym nastąpiło to w sprawie, w której skarga kasacyjna jest dopuszczalna, można wnieść od takiego orzeczenia skargę kasacyjną (wyroki SN z 4 listopada 2010 r., IV CSK 188/10, OSNC 2011, nr 7-8, poz. 86, i z 17 czerwca 2014 r., I CSK 422/13; postanowienia SN z 19 stycznia 2018 r., I CSK 176/17, i z 21 marca 2019 r., I CSK 488/18). Taka sytuacja w niniejszej sprawie jednak nie miała miejsca, stąd też Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁶ § 3 k.p.c. odrzucił skargę kasacyjną w zakresie zaskarżenia rozstrzygnięcia zawartego w punkcie pierwszym wyroku Sądu Apelacyjnego.

W zakresie, w jakim Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania, należy wskazać, że skarga jest przyjmowana do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Skarga kasacyjna stanowi nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, którego celem jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa, usunięcie z obrotu prawnych orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych. Ograniczenie przesłanek do czterech ma zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest uzasadnione jedynie w sprawach, w których mogą być zrealizowane te funkcje, a skarga kasacyjna nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej sprawie.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. może być wyłącznie problem o charakterze prawnym, a nie faktycznym lub wynikającym ze stwierdzonych przez skarżącego uchybień sądu. Jego rozstrzygnięcie powinno stwarzać realne i poważne trudności, mieć znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, na tle której zostało sformułowane, a także innych potencjalnych lub rzeczywiście toczących się spraw. Skarżący powinien w tym przypadku przedstawić pogłębioną argumentację. Zagadnienie prawne nie może odnosić się do subiektywnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego (zob. np. postanowienia SN: z 16 maja 2018 r., II CSK 15/18; z 24

kwietnia 2018 r., IV CSK 552/17; z 19 kwietnia 2018 r., I CSK 709/17, i z 10 kwietnia 2018 r., I CSK 733/17). Powinno ono zostać sformułowane na tle dokonanych przez sąd ustaleń faktycznych, a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny, tak aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się wyłącznie do samej subsumpcji stanu faktycznego i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (zob. postanowienia SN z 31 października 2023 r., I CSK 4205/22, i z 16 listopada 2023 r., I CSK 3355/23).

Sformułowane przez skarżącego zagadnienia nie mają waloru istotnych. W judykaturze Sądu Najwyższego wskazuje się, że pozbawienie strony możliwości obrony swych praw polega na tym, iż w następstwie uchybień procesowych sądu lub strony przeciwnej nie mogła ona brać i nie brała udziału w postępowaniu lub w jego istotnej części, jeżeli skutki tych wadliwości nie mogły być usunięte na następnych rozprawach przed wydaniem w danej instancji wyroku. Stwierdzenie, że zachodzi nieważność postępowania wymaga zatem rozważenia, czy w konkretnej sprawie nastąpiło naruszenie przepisów procesowych, czy uchybienie to miało wpływ na możliwość działania strony oraz czy mimo zaistnienia tych dwóch przesłanek strona mogła bronić swoich praw. Tylko przy kumulatywnym spełnieniu wszystkich tych warunków można mówić o pozbawieniu strony możliwości obrony jej praw prowadzącym do nieważności postępowania w rozumieniu art. 379 pkt 5 k.p.c. (zob. wyroki SN z 3 lutego 2010 r., II CSK 404/09 i 7 listopada 2007 r., II CSK 339/07).

W niniejszej sprawie nie może być mowy o pozbawieniu strony możliwości obrony swoich praw, co wyklucza nie tylko istnienie istotnego zagadnienia prawnego w tym zakresie, ale również nieważności postępowania. W toku sprawy zgłoszone zostały wnioski dowodowe, o których wypowiedziały się Sądy pierwszej i drugiej instancji. Niewywiedzenie z przeprowadzonych dowodów wniosków zbieżnych z argumentacją skarżącego nie świadczy o pozbawieniu go możliwości jego praw. Sąd drugiej instancji odniósł się w wyroku do podnoszonych zarzutów dotyczących pominięcia wniosków dowodowych.

Przez formułowanie kwestii, czy za świadczenie niemożliwe można uznać wykonywanie robót budowlanych na podstawie wadliwego, wymagającego zmian projektu, skarżący próbuje poddać zaskarżone orzeczenie kontroli kasacyjnej,

abstrahując od ustalonych okoliczności faktycznych sprawy. Sądy obu instancji, po przeprowadzeniu obszernego postępowania dowodowego, ustaliły bowiem, że sporządzony projekt nie zawierał tego rodzaju wad, które uniemożliwiałyby realizację przedsięwzięcia po uzgodnieniu stosownych zmian. Nie może być mowy o niemożności świadczenia – pierwotnej czy wtórnej – jeżeli przy współpracy dłużnika i wierzyciela świadczenie może być zrealizowane (art. 354 § 1 i 2 k.c.). W szczególności niemożność świadczenia musi mieć charakter nieprzemijający (zob. wyrok SN z 16 czerwca 2016 r., V CSK 535/15). Pojęcie niemożności świadczenia występujące w powoływanych przez w ramach przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. przepisach prawnych nie powinno być interpretowane w rozszerzający sposób ze względu na przewidziane w nich surowe sankcje. Rozstrzygnięcie formułowanego przez skarżącego zagadnienia na kanwie niniejszej sprawy wymagałoby poczynienia przez Sąd Najwyższy dalszych ustaleń faktycznych w zakresie np. konieczności sporządzenia projektu zastępczego, co jest niedopuszczalne w postępowaniu kasacyjnym. Sąd Najwyższy jest bowiem związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Z tych przyczyn należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w pozostałym zakresie (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1, 3 i 4, art. 99 k.p.c. w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 8 oraz § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 8 oraz § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

(M.M.)

[ms]

